

Asia: VN/23048/2021

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä asiassa ja antaa siitä oma lausuntomme ja esityksemme.

Suomen Moottorilentäjien Liitto on tutustunut lausuntopyyntöön valtioneuvoston asetuksesta ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Ilmailulain (864/2014) 11 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa ilmailua tai kieltää se valtion johtamisen, maanpuolustuksen, rajavalvonnan, pelastustehtävien tai varautumisen kannalta tärkeiden kohteiden ja alueiden yläpuolella taikka ympäristön suojelemisen kannalta valtakunnallisesti tärkeiden alueiden yläpuolella.

Valtioneuvoston asetuksen ilmailulta rajoitetuista alueista (930/2014) Ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukaan kieltoalueella tarkoitetaan valtakunnan maa-alueen tai aluevesien yläpuolella olevaa rajoiltaan määrättyä ilmatilan osaa, jossa ilma-alusten lentäminen kielletään.

Asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukaan kieltoalueella tarkoitetaan valtakunnan maa-alueen tai aluevesien yläpuolella olevaa rajoiltaan määrättyä ilmatilan osaa, jossa ilma-alusten lentäminen kielletään.

EASA-asetuksen uudistamisen myötä sen soveltamisala laajeni kattamaan toiminnan miehittämättömillä ilma-aluksilla. Miehittämättömän ilmailun turvallisuutta koskeva sääntely on

jäänyt huomattavan vajaan EASA-asetuksen uudistamisen jälkeen. Miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä koskeva kansallinen liikkumavara sisältyy miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetukseen.

Valtioneuvoston asetukseen ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen tulee sisällyttää nykyiset Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä perustettavat UAS-ilmatilavyöhykkeet myös edellä mainitulla perusteella.

Suomen Moottorilentäjien Liitto esittää seuraavaa;

Näkölento- ja mittarilentosäännöin suoritettavalla lähestymismenetelmällä tarkoitetaan ennalta määrättyä lentoliikkeiden sarjaa, jota noudatettaessa säilyvät

määritetyt estevarat ja joka alkaa alkulähestymisrastilta tai määritellyn lähestymisreitien alusta ja jatkuu kohtaan, josta lasku voidaan suorittaa.

Suomen Moottorilentäjien Liiton kanta on, että kaikille lentopaikoille, valvotuille ja valvomattomille, on määritettävä koordinaattipistein suorakaiteen muotoiset, UAS-toiminnan rajoittavat UAS-ilmatilasuojavyöhykkeet, jotka tulee olla vähintään;

- Lentopaikat – valvotut lentopaikat ja valvomattomat lentopaikat
 - 3 km lentokentän molempien kiitotiesuuntien kynnykseltä vaakasuoralla etäisyydellä, ja
 - 2 km lentokentän kiitotiealueen keskiviivalta sivusuuntiin vaakasuoralla etäisyydellä
 - korkeusrajat: SFC-UNL

- Lentopaikat – valvomattomat helikopterilentopaikat
 - koordinaattipisteet (6kpl) 3 000 m helikopterilentopaikan keskipisteestä
 - korkeusrajat: SFC-UNL

Perustelumme ovat seuraavia;

Miehitetyn lentokoneen normaali kolmen asteen lähestymisliuku vaatii tilaa n. 1 mailin (1,852 km) per 320 jalkaa (n. 97,5m), eli reilun 1,5 mailia (2,9 km) 500 jalasta. Lähestymisliu'un ilmatila tulee olla suojattuna, sillä;

- 1 kilometrin päässä kiitotien kynnyksestä lentävä lentokone on enää n. 50 metrin korkeudessa
- 1 nm:n etäisyydellä, 1,852 km, miehitetty ilma-alus, lentokone, on vain 100 m korkeudella maasta
- 4 km päässä kiitotien kynnyksestä lentävä lentokone on n. 210 metrin korkeudessa
- 5 km päässä kiitotien kynnyksestä lentävä lentokone on n. 268 m korkeudessa

Laskeutumisen aikana käytetty ilmanopeus on tyypillisesti 65-100 kts eli 120-185 km/h hidastuen n. 60 kts eli 110 km/h kiitotien kynnyksellä/kosketuskohdassa.

Lentokoneen lentäjän keskittyessä laskukierroksessa pelkästään lentämiseen

laskeutumismenetelmän mukaan, kommunikointiin ja muun liikenteen huomiointiin, on pienten ja nopeiden miehittämättömien ilma-alusten havainnointi laskeutumisreitillä on mahdotonta, sillä niillä ei ole mitään pakollisia järjestelmiä, jotka ilmaisivat niiden suunnan, korkeuden ja nopeuden muulle ilmaliikenteelle.

UAS-ilmatilavyöhyke kiitotien suunnassa

UAS-ilmatilavyöhykkeen 3 km suojaetäisyys kiitotien suunnassa antaa juuri ja juuri riittävän turvamarginaalin 120 m korkeudella lentävään miehittämättömään ilma-alukseen. Korkeusporrastukseksi jää vain 100 jalkaa.

Nykyinen 2 km suojaetäisyys aiheuttaa todellisen yhteentörmäysriskin 400 jalassa lentävään miehittämättömään ilma-alukseen, droneen. Riittävä porrastus olisi tärkeä erityisesti valvomattomilla lentopaikoilla, koska se takaa riittävän turvamarginaalin ilman teknisten/digitaalisten turvajärjestelmien (esim. ADS-B/UAT) tukea.

Valvomattomilla lentopaikoilla ei Suomen oloissa ole liukukulmavalvoja kuin

harvoilla kentillä, joten miehitetyn ilma-aluksen korkeusasema voi poiketa alas ja miehittämättömän ilma-aluksen ylös pienentäen turvamarginaalia entisestään.

UAS-ilmatilavyöhyke kiitotien sivusuunnassa

VFR-ilmaliikenteen tyypillinen laskukierroskorkeus on 500 ft (150 m) AGL I. maanpinnasta. Alin korkeus, jossa miehitetyt ilma-alukset saavat lentää on 150 m maan tai veden pinnasta, jolloin UA:t ovat lähes samalla (120 m) korkeudella eikä normaalia ilmaliikenteen vaatimaa porrastusta synny.

UAS-ilmatilavyöhykkeen 2 km suojaetäisyys kiitotien sivusuunnassa antaa riittävän turvamarginaalin 120 m korkeudella lentävään UAS:n.

Miehittämättömät ilma-alukset, UAS:t, käyttävät lisäksi erilaista korkeusmittausmenetelmää kuin lentokoneet ja lisäksi niiden korkeusmittauslaite ei ole sertifioitu. Ilmailuviranomainen ei ole määrännyt pakollisiksi miehittämättömille ilma-aluksille mitään elektronisia järjestelmiä, jotka ilmaisivat niiden suunnan, korkeuden ja nopeuden muulle ilmaliikenteelle.

Harraste- ja yleisilmailussa käytetyt See and Avoid- ja Sense and Avoid -periaatteet (Näe ja Väistä ja Havaitse ja Väistä) eivät ole

määräystilanteen vuoksi mahdollisia UAS-toiminnassa, joten reaaliaikaisen UAS-tilannekuvan tuottaminen ei ole vielä teknisesti mahdollista.

Suomen Moottorilentäjien Liitto toivoo, että Liikenne- ja viestintäministeriö

paneutuu huolella tähän turvallisuusongelmaan ja esittää valtioneuvostolle, että edellä esitetyn mukaiset riittävät UAS-ilmatilavyöhykkeet perustetaan valvotuille ja kaikille valvomattomille lentopaikoille valtioneuvoston asetuksella (930/2014) Ilmailulta rajoitetuista alueista asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukaan.

Kyseisillä UAS-ilmatilavyöhykkeillä olisi valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukaisesti rajoiltaan määrätyllä ilmatilan osalla miehittämättömien ilma-alusten lentäminen on kielletty valtion johtamisen, maanpuolustuksen,

rajavalvonnan, pelastustehtävien ja harraste- ja yleisilmailun

lentoturvallisuuden varmistamiseksi.

Harju Esa
Suomen Moottorilentäjien Liitto ry.